

Ese odata in septemana:
Duminec'a.

Pretiuu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei *Lumina* in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegandu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Ioanu

din indurarea lui Dumnedieu dreptcredintiosulu episcopu alu Aradului, Oradii-mari, Ienopolei, si alu Halmagiului, precum si alu partiloru adnesate din Banatulu-Timisliului.

Iubitului cleru si poporu din dieces'a Aradului: daru si pace dela Dumnedieu Tatalu, si dela Domnulu nostru Isusu Cristosu.

Dupace prin inaintarea bunului Vostru parinte episcopu Mironu Romanulu la demnitatea de Archiepiscopu si Metropolitu—scaunulu episcopescopu alu Aradului devenindu vacantu — reprezentantii clerului si ai poporului din acésta diecesa, condusi de sfaturile cele necuprinse de mintea ómenésca, ale provedintiei divine, si-au concentratu in umilinti'a Nóstra votulu loru, chie mandune la veduvitul scaunu episcopescu alu Aradului; dupace lucrarea acést'a a reprezentantiloru clerului si poporului a intimpinatu si consensulu preasantitului sinodu archierescu si grati'a Maiestatei Sale preainaltiatului nostru Imperatu si Rege Franciscu Iosifu I., si in fine dupace noi, ca totudeuna, asia si acuma, ne amu plecatu cu pietate si devotiune dispusetiunei preainalte: venimu a Vi anuciá voué tuturoru iubitu cleru si poporu alu diecesei Aradului, cà Noi, dupa primirea darului celui preasantu archierescu, astadi furamu introdusu solenu in scaunulu episcopescu prin mandatarulu Escelentiei Sale Preasantitului Domnu Metropolitu alu nostru, si cu acést'a intraramu in functiunea de episcopu alu Aradului.

Cunoscandu greutatea cea mare a chiamarei archieresci, mai alesu in asia timpuri grele ca cele de astadi, nu Ne am fi incumetatu a o primí pe umerii Nostri, daca nu vedeam increderea, si iubirea purcedietóre din acésta incredere a clerului si poporului catra Noi, si daca acea iubire nu Ne ar indreptatí dupa Dumnedieu a contá cu siguritate la concursulu si spriginulu clerului si alu poporului nostru, intru tóte câte se tienu de implinirea chiamarei Nóstre.

Insufletitu, dupa Dumnedieu de acésta incredere, incepemu activitatea dupa tenórea celoru espuse in cuventarea Nóstra de introducere, din care aici sub % tramitemu fiecarui preotu câte unu esemplariu pentru cetire poporului in biserica, in duminec'a cea mai deaprópe, si pentru spriginirea Nóstra in cele aratate acolo, ca prin spriginulu si concursulu tuturoru factoriloru bisericeii nóstre, tóte institutiunile nóstre bisericesci, conformu canóneloru si statutulu organicu, se se desvólte in modu salutaru pentru credintiosii nostri, si ca asia se lucramu toti la regenerarea nóstra si se facemu tóte câte le cere buna starea, si in florirea societatií nóstre crestinesci.

Dupa care imbratisiendu-Ve parintesce Iubitu cleru si poporu eparchialu, si recomandandu-me santeloru vóstre rugatiuni, Ve impartesimu tuturoru binecuventarea Nóstra archierésca, si Ve asiguramu despre iubirea Nóstra.

Datu in resiedinti'a Nóstra episcopésca din Aradu la 20 Apriliu 1875.

Alu Vostru de binevoitoriu episcopu

Ioanu Metianu, m. p.

Cuventarea pastoralá

rostita in biserica catedrala din Aradu, catra reprezentantii sinodali, catra clerulu si poporu eparchialu, prin Preasantitului Domnu Episcopu Ioanu Metianu, cu ocaziunea intruducerii in scaunulu episcopescu la Duminec'a Tomei an. cur.

In numele Tatalui, si alu Filulul, si alu Santulu Duchu, aminu!

„Parinte, sante pre carii mi i-ai datu mie, pazesce-ii intru numele teu!” (Ioanu XVIII, 11.)

Astfelu s'a rugatu Domnulu nostru Isusu Cristosu parintelui seu, lui Ddieu Tatalui, candu i-s'a incredintiatu mantuirea neamului omenescu. Daca Isusu Cristosu fiulu lui Ddieu a simtitu trebuinti'a unei rugatiuni atátu de ferbinti, candu asia s'a rugatu pentru cei incredintiati gripei lui; daca elu, carele avea tóta puterea in ceriu si pre pamentu „datu-mi-s'a tóta puterea in ceriu si pre pamentu” (Mat. XXVIII. 18), s'a rugatu asia, — apoi cum voiu trebú eu se me rogu parintelui cerescu pentru cei incredintiati mie, eu carele sum consciu de neajunsele mele. In lips'a altoru espressioni mai potrivite, nu voiu putea decâtu, mai nainte de tóte, se cadu inaintea ta, si se te adoru pre tine provedintia divina si voia dumnedieésca „fora de care nimica nu s'a facutu, ce s'a facutu, si fora de care nici unu firu de peru nu cade dupa capulu omului.” (Ioanu I. 3.) Tu esti care ai miscatu inimile alegatoriloru, ale Archiereiloru, si a Domnitoriului spre mine; tu esti care dela sinulu maicei mele m'ai destinatu spre slujb'a apostoliei acesteia; tie dar me plecu cu adenca cuceria, tie me inchinu si tie ti-mul tiamescu pentru tóte câte ai facutu mie; pre tine te rogu dí'a si nóptea, se fii si in viitoriu scutul si ajutorulu meu, càci tie me incedu pe mine insuni si „pre carii ii-ai datu mie, rugandu-te se ne pazesci pre toti intru numele teu.”

Iubitoru mei fii sufletesci! Dupace prin inaintarea bunului vostru parinte episcopu Mironu Romanulu, la demnitatea de Archiepiscopu si Metropolitu, scaunulu episcopalu de aici devenindu vacantu, reprezentantii clerului si ai poporului acesteii diecese intrunuti in sinodulu electoralu dela 2¹⁴ februaru a. c. si-au concentratu votulu loru in mine, alegendu-me de archipastoriulu vostru, desí eu n'am cercatu acésta demnitate, ba inca adeseori m'am rugatu Domnului in ascunsulu inimei mele „de este cu putintia se tréca dela mine sarcin'a acést'a” grea de responsabilitate, si dupace eu vediendu cà dorinti'a clerului si a poporului a intimpinatu si bunavointi'a preasantitului sinodu archierescu, si grati'a Maiestatii Sale prébunului nostru Imperatu si Rege Franciscu Iosifu I., asia dar, tóte aceste momente le am consideratu de o dispusetiune tainica a préintieleptei provedintie divine.

Si intr'adeveru cine, carele scie, — câtu de departe am statu eu de acésta diecesa, intr'unupostu modestu, togmai la cealalta margina a provintieinóstre metro-politane; cine, carele scie, câtu de pucinu am

fostu eu cunoscutu acestei diecese, si câtu de retrasu am fostu facia de reprezentantii clerului si ai poporului, nu va vedea in alegerea si intarirea mea de episcopu alu Aradului, o lucrare tainica a necuprinsei provediatie divine? si daca este asia, óre puteam eu se nu me plecu si se nu me cucerescu inaintea atarei dispusatiuni divine? poteam eu se me opunu fora a pecatú greu inaintea Dlui si fora a trage asupra-mi osend'a acelei sentintie evanghelice, carea dice: „*cel'a ce iubescu pre tata, séu pre muma, séu pre fiii. séu case, séu avere, mai multu decâtu pre mine, nu este vrednicu de mine, si celu ce nu-si ié crucea sa se vina dupa mine, nu este vrednicu de mine,* (Ioanu X. 41.) — nu puteam! si pentru aceea din supunere si iubire catra Ddieu si din iubire catra clerulu si poporulu meu am primitu asupra-mi sarcin'a cea grea archierésca, si asia din darulu lui Ddieu astadi am fericirea a stá primadata in faci'a vóstra iubitiloru mei fii sufletesci, ca archiereulu vóstru.

Candu dara primadata stau in faci'a vóstra, iubitiloru representi ai diecesei mele, veti fi cu nedumerire, ce se auditi dela mine acuma la prim'a nóstra convenire aici in cas'a lui Dumnedieu; sciu cá veti voi se-mi spuneti dorintiele si asceptarile, trebuintiele si lipsele, apoi necasurile si suferintiele diecesaniloru mei, si se-mi cereti spriginulu meu la delaturarea acelor'a, „*dar eu nu sum nemernicu in Ierusalimu!*“; sciu si cunoscu lipsele si necasurile clerului si poporului diecesei mele, cunoscu si ascepturile ce au legatu si léga clerulu si poporulu meu de person'a mea, si marturisescu cá, candu cugetu la greutatea impreunata cu implinirea atátoru dorintie si asceptari juste, ingrigiri si cugetari serióse cuprindu sufletulu meu, si me intrebú insu-mi pre mine dí'a si nóptea, óre fi-voiu in stare „*a merge la Faraonu,*“ ca si órecandu marele Moise, „*si a cere eliberarea clerului si poporului meu din rob'i'a Egipetului,*“ adeca: fi-voiu in stare a scóte pre poporulu meu din rob'i'a miseriei, a lipsei si a necasuriloru ce-lu apase astadi, mai alesu in urm'a remanerei lui napoi in cultura, me intrebú insu-mi pre mine, óre fi-voiu in stare „*a duce poporulu meu in pámentulu fagaduintiei,*“ — adeca: a-lu face se nu decadia sub greutatea necasuriloru dilei. Intre aceste cugetari serióse, o sperantia fericitóre alina sufletulu meu, si incaldiesce inim'a mea, spunendu-mi cá, au mai fostu lipse si necasuri, cá au mai fostu timpuri grele si in dilele parintiloru nostri, si cu tóte acestea ei n'au desperatu, si nu s'au periclitatu, pentrucá au avutu unu angeru pazitoriu, carele ii-a insocitu in tóte suferintiele loru, ferindu-ii de rele, si acel'a este: religiunea strabuna, religiunea nóstra dreptmaritóre.

A pasce turm'a pe locurile cele bune si sanetóse, si a o ferí de acea pasciune, unde crescu plantele veninóse si periculóse, este prim'a detorintia a pastorului celui bunu „*carele trebuie se-si puna sufletulu seu pentru oile sale,*“ (Ioanu X. 11.) si care alta pasciune mai buna, mai folosítóre, si mai prínciósá pentru turm'a mea cuventatória decâtu campurile cele manóse, frumóse si folosítórie ale religiunei strabune. Religí'a este inceputulu si sfersitul nostru, religiunea este singura carea dá omului fericirea aici, si din coló de mormentu; religiunea este, fora de care nu e nici o fericire in lume. Mai nainte de ce v'asi aduce alte dovedi, ve rogu, priviti in lumea larga, si ispititi, apoi spuneti vedíutu-s'a candva, vre-unu omu, vre-o familiá séu vre-o societate fericita, care n'are religiune? nu, pentrucá nu se póte, cine n'are religiune, n'are moralitate; cine n'are moralitate n'are linisceá si odichn'a consciintiei, ér celu ce n'are acestea, nu póte fi ferice, macar de ar avea tóte bunatatile pámentului. Religiunea sustiene pre individi, sustiene pe familii si societati, religiunea limistesce consciinti'a, nobilitéza inim'a, cultiva sufletulu, si dá dulcétia tuturoru bunuriloru lumesci, ea este celu mai fidelu amicu alu nostru pre pámentu, ea ne insociesce si in

momentu, ea este care ne ajuta cu respunsu bunu la infricosiatulu judetiu alu Ddieu. Cine dara nu va imbracisia, cine nu va iubi acésta mostenire santa?

Ori cine cunosce macar numai in parte trecutul nostru, va scí si acea cáte si ce feliu de timpuri furtunóse au trecutu peste tíer'a intréga, si prin urmare si preste strabunii nostri in timpurile mai vechi. Numerósele invasiuni, si resbele religionarie amenintiau esistinti'a tuturoru popóreloru de pe acele timpuri; cele mai multe din ele s'au si periclitatu astfeliu încátu astadi numai istori'a mai conserva pomenirea loru; daca cu tóte acele greutati, strabunii nostri nu s'au periclitatu, caus'a este: cá au avutu unu scutu puternicu in religiunea loru si acum a nóstra religiune dreptmaritóre, ea a fostu care a feritu pe strabunii nostri de perire, care ii-a intaritu se póta resiste atátoru ispíte greie; ea fú dara scutulu strabuniloru nostri in trecutu, ea va fi si scutulu nostru in viitoriu!

De ce ve potú vorbí mai cu placere, si mai cu fólosu astadi la introducerea mea in scaunulu archierescu, ca de acelu tesauru strabunu, pe care ni l'au lasatu parintii nostri, ca pre unu angeru paditoriu alu dileloru vietii nóstre, ce ve potú recomandá mai farbinte, decâtu acea religiune strabuna, de v'asi putea dá tóte bunatatile lumesci, inca nu v'asi face vre-unu bine, cáci tóte aceste sânt trecatóre, ér daca voiu semaná in inimele vóstre sementi'a religiunei strabune; v'am datu comóra nestrictiósá, pe care nici moliile nici rugin'a nu o rodu, nici furii nu o fura. Religiunea strabuna este dara ce eu vi recomandú din totu sufletulu meu, religiunea dupa adeveratulú spiritu alu ei. Religiunea dupa spiritulu Intemeiatoriului este lumin'a séu cultur'a mintii si a inimei, pentru aceea candu acelu Intemeiatoriu a voitu se latiesca religiunea sa intre neamuri, a trimisu pre cei 12 invetiacei ai sei dicendu-le: „*mergendu invetiati tóte neamurile botezandu-ii,*“ (Mat. XXVIII. 19.) adeca: mai antaiu si mai pre sus de tóte li impuse latirea luminei, a invetiaturei, séu cultur'a morala si religiósá.

Inca candu a creatu Ddieu pre omu, si l'a pusú Domnu preste tóte fapturile lumei „*ca pre unu Imperatu fapturei*“ „*facendu-lu numai cu ceva mai micioratu decâtu angerii,*“ i-a desemnatu si unu scopu inaltu si sublimu, adeca: „*perfectiunea,*“ si prin acést'a ajungerea fericirei aici si dincolo de mormentu, „*fiti deseversitu precum si Tatálu vóstru celu din ceriuri este deseversitu*“ (Mat. V. 48.) ér de povatiitóre catra acelu scopu sublimu i-a datu Ddieu omului religiunea crestina intemeiata prin unulu nascutu fiulu seu, Dlu nostru Isusu Cristosu. — Asia dar, cine voiesce se ajunga fericirea si aici si dincolo de mormentu, trebuie se voiésca perfectiunea, ér cine voiesce perfectiunea, trebuie se voiésca religiunea, dupa adeveratulú ei intielesu, adeca: *cultur'a morala religiósá.* Cultur'a acést'a morala religiósá este dar bas'a perfectiunei, éra din perfectiune vine fericirea aici si dincolo de mormentu.

De ar dá cineva unui individu, séu unei familii, séu unei societati, celea mai alese bunuri lumesci, demnitati, averi si possessiuni, si daca nu-i va dá si cultura morala religiósá, nu i-a facutu nici unu bine, cáci fora de cultura morala religiósá, curundu se pierdu ori ce bunetati lumesci; avut'au betranii nostri destule bunetati lumesci, avut'au possessiuni si proprietati, in manile loru erau odata si celea mai frumóse diregatorii, dar tóte acestea au trecutu dela densii indata ce parasira invetiatur'a si neglesera cultur'a religiósá. Se dámu insa individiloru si familielorú nóstre cultura morala religiósá, si li-amu datu modru a-si castigá védia, onóre, respectu, avere si locu demnu in societatea omenésca. Deunde se invederéza, cá *singura cultur'a religiósá este bas'a fericirei omului,* pentru aceea a si pus'ó Intemeiatoriulu religiunei crestine de cea d'antaiu si mai cardinala chiamare a bisericei. Biserica crestina este dara chiamata a dá omului cultura morala

religiósa, prin acést'a a-lu apropiá de perfectiune, ferircirea cea adevărata.

Numai biseric'a lui Cristosu póte se conduce pre omu la adevărata cultura morala religiósa; numai biseric'a lui Cristosu aréta omului calea cea drépta si segura, ce duce la viétia; de aceea, Domnulu voindu ca toti ómenii se cunósca acésta cale, a pusu de detorintia apostoliloru sei, si urmatoriloru loru se invetie popórele. Noi toti, iubitoriloru conlucatori in vii'a Domnului, si urmatori ai lui, amu luatú asupra-ne detorinti'a si sarcin'a acést'a, de aceea se nu uitámu nici candu de a invetiá. Noi clerulu si poporulu suntemu „biserica lui Ddieu cea via, cáci duchulu lui Ddieu locuiesce intru noi, pentru aceea de va stricá cineva cas'a lui Ddieu, strica-lu-va pre acel'a Ddieu“ (Pavelu catra Corint. III. 16.17) Este mare detorinti'a nóstra de a conlucrá, la zidirea si infrumsetiarea acestei case alui Ddieu, dar este si grea, este frumósa si santa, este sublima si continua. Frumosu si sublimu este a grigi, ca aceste locasiuri ale duchului santu se fie pururea curate si luminate.

Veniti se ne intrebámu toti câti suntemu lucratori in vii'a Domnului, óre facemu noi tóte acestea dupa demandatiunile Mantuitorului nostru Isusu Cristosu? Óre „n'a slabitu' credinti'a“? Óre „lucrédiá evangeli'a“ ca odinióra? Óre poporulu nostru, devenit'a mai tare in credintia si in caracterulu seu religiosu? Óre devine elu mai iubitoriu de cea sante, si mai tare legatu de biseric'a sa, carea singura lu-póte salvá? Óre preotimea continua cu induoitu zelu la luminarea turmei sale cuventátorie? Cu durere vom trebui se constatámu, cá in timpurile din urma togmai acésta detorintia a bisericiei nóstre s'a neglesu mai preste totu. Sunt preoti cari si-implinescu acésta detorintia cu totu zelulu, dar sunt éراسي alti, cari nu dau poporeniloru sei invetiatur'a necesaria. Sunt poporeni, cari asculta cu bucuria glasulu pastoriloru sei, dara sunt éراسي alti, cari nu voiescu a asculta bucuriosu acelu glasu parintescu. Sunt barbati culti si inteliginti, cari apretuiescu fórté invetiaturile bisericesci, lucra asudandu la desvoltarea loru, sunt éراسي alti, cari si-aróga frumosulu titlu de „barbati culti“ si nu apretuiescu invetiaturile bisericiei, dupa ponderós'a loru valóre. Din cause ca acestea, biseric'a nóstra, dupa institutiunile ei celea bune si salutarie, nu este atátu de roditoria in fapte cum ar trebui se fia; ea nu progreséza cum amu dorí, si noi ar trebui se nu uitámu, cá cine nu progreséza astadi, acel'a regreséza, si inclina spre cadere! Traimu in timpi de munca si de lucru, candu ómenii, si pe terenulu religiosu si moralu, intréba cátu s'a lucratu? cátu s'a facutu? cátu s'a progresatu? si ce folóse s'au castigatu? Éra védi'a si autoritatea unei bisericiei se mesura de dupa rodurile morale religióse, ce le produce. Se ne desteptámu la lucru pona candu este inca timpu, dar se ne socotimu bine, cum se lucrámu cu padia, *ca cei intielepti, ca fiii luminei, cáci dilele grele sunt!*

Intr'adeveru grele sunt timpurile in care traimu, pentru biseric'a nóstra, cáci credintiosii ei sunt espusi mai pe tóte dilele ispitelorú din tóte partile, ispite prin care se cérca credinti'a, si prin acést'a caracterulu lorú religiosu. Intre acestea si alte asemenea impregiurari grele am primitu eu sarcin'a archierésca si ocupu astadi scaunulu archierescu, iubitorulu! lu-ocupu din iubire catra clerulu si poporulu meu, ca se am ocaziune ferice a conlucrá in fruntea vóstra si alaturea cu voi la latirea luminei si a moralei religióse in poporulu nostru. Lumina prin invetiatur'a cuventului lui Ddieu, si morala prin esemplulu meu si alu celorú incredintiati mie; acestea sunt cáile, care ducu la scaparea nóstra de asuprelele si de greutatile timpului. Intre aceste impregiurari incepu eu dara astadi activitatea mea cu speranti'a in Ddieu si in voi toti, éra mai alesu in acelea organe bisericesci, care au speciala chiamare a conlucrá cu mine impreuna in vii'a Domnului.

Si finducá preotimea in lini'a prima este acelu organu bisericescu alesu de Domnulu spre a lati religiunea cea adevărata intre poporu, catra voi mi-intorcu glasulu meu, iubitorulu preoti! Voi suntetú inlin'a luméi si sarea pamentului, *asia se luminedie lumin'a vóstra inaintea ómeniloru, ca vediendu faptele vóstre celea buna, se maresca pre Tatalu nostru celu din ceriuri!* (Mateiu V. 13—16) Voi suntetú chiamati a fi cei mai de aprópe amici ai poporului, dela nascere pana la mórte! Voi suntetú, cari auditú durerile si suferintiele lui, voi cari impartiti cu elu binele si reulu. Deci aducendu-ve aminte cá chiamarea vóstra este atátu a slugi santele taine, cátu si a invetiá poporulu in scóla si in biseric'a, afora de scóla si afora de biseric'a, si la tóte ocaziunile, aducendu-ve aminte cá chiamarea vóstra este se fiti adevérati parinti ai poporului, si ca atari aveti sacra detoria a-i desteptá simtiulu la totu ce e bunu, frumosu, folositoriu si nobilu; aducendu-ve aminte cá precum aveti titlulu de parinti facia de poporu, totu asia aveti si detorinti'a a ingrigi de crescerea lui cea buna, ca si de a familielorú vóstre, aducendu-ve aminte cá, unu pastoriu numai atunci e vedjutu, respectatu si folositu, candu si turm'a lui e bine grigita si respectata; in fine, aducendu-ve aminte cá, mai curundu séu mai tardiu, vom descinde cu totii in mormentu, si dupa mórte vom avé se dámu séma inaintea lui Ddieu si a posteritatii de tóte faptele nóstre; dar si pana atunci aducendu-ve aminte pild'a smochinului si a pomului neroditoriu, pe care l'a osanditu Domnulu in focu pentruca n'a adusu fructe, (Marcu XXI. IX.) — ve recomendu si ve sfatuiescu, din totu sufletulu meu, se lucrati dí'a si nóptea la sustienerea si la intarirea poporului nostru in religiunea strabuna, dupa spiritulu ei, adeca la luminarea lui si prin acést'a la fericirea lui bine intielésa. Daca cei 12 apostoli ai lui Cristosu au fostu in stare a lumina lumea cu invetiaturile lorú facia de tóte pericolele ce-ii amenintiau, cum nu va potea face acést'a fiacarele preotu de astadi in parochi'a sa, care-lu sustiene si-lu veneréza ca pre parintele seu.

In lini'a a dou'a, catra voi mi-intorcu glasulu meu iubitorulu, invetiatori! Voi suntetú acelu factoru insemnatu in organismulu bisericiei nóstre, chiamatu a pune bas'a si fundamentulu zidirei credintiosiloru nostri. Voi suntetú chiamati, nu numai a cresce crestini buni, dar si cetatieni si patrioti buni, din tinerimea vóue incredintiata. Lucrati dar din tóte puterile si cu diligintia la implinirea chiamarei vóstre celei frumóse, ca se meritati de increderea celor'a ce ve sustienú si de frumosulu nume de „invetiatori,“ ca asia se atragetú binecuventarile posteritatii asupra vóstra.

Si catra tine mi-intorcu glasulu meu iubita inteligintia romana! si aducendu-ti aminte cá esti fi'a poporului, nascuta si crescuta din sinulu si sudórea lui, cá esti ridicata pe umerii lui; aducendu-ti aminte, cá poporulu credintiosu, si prin urmare biseric'a cea via, este bas'a nóstra a tuturor'a, si cá, cu cátu asta basa va fi mai solida, cu atátu mai vediuti si mai respectati vom fi si noi, carii stámu de asupra-i; aducendu-ti aminte cum biseric'a te-a impartesitu de celea mai frumóse drepturi, pre care nu le au laicii altoru bisericiei, ve sfatuiescu se puneti si voi tóte silintiele vóstre la cultivarea si luminarea poporului, ori unde vi se ofera ocaziunea; fiti esemplu bunu poporului in tóte lucrarile vóstre, urmati si voi in religiozitate, esemplulu parintiloru vostri.

Ér dupa tóte acestea, in fine catra voi mi-intorcu glasulu meu, iubitorulu poporeni! Voi suntetú fundamentulu edificiuului bisericiei nóstre nationale. Voi suntetú pentru cari eu mi-am sacrificatu tign'a si odihn'a mea. Voi suntetú pentru cari eu m'am instrainatu de cas'a si famili'a mea, si am venitu in mediloculu vostru. Voi suntetú pentru cari m'am lipsitu de aceste pucine placeri ale vietiei mele, si pentru cari in totu ceasulu sum gata a aduce tóte sacrificiele posibile. Am venitu iubitorulu! la voi, nu

ca stapanu, nu ca domnu, ci ca parintele la fiii sei, ca fratele la fratii sei, ca amiculu la amicii sei; am venitu dara se impartu cu voi binele si reulu, am venitu se afiu durerile si necasurile vóstre, si se cautu din tóte puterile mele ale vindecá. Dar fiinducá numai unu singuru leacu este care póte vindecá si durerile celea mai grele, si adeva, *invetiatur'a*, ascultati glasulu meu celu parintescu, si imbracisati invetiatur'a si luminarea din tóte puterile vóstre, ca pre cea mai mare buneate lumésca; invetiatur'a a facutu pre preotii vostri, pre domnii si diregatorii vostri, aceea ce sunt, si chiar pre cei avuti totu invetiatur'a ii-a spriginitu in castigulu loru; invetiatur'a este care pune pe omu la cinste, la diregatorii, la avere si la fapte bune crestinesci, ea este care apropia pe omu de Ddieu, si prin acést'a la fericire. Intielegu invetiatur'a moralá si religiósá, adeva *luminarea mintii si cultur'a inimiei*. Ascultati glasulu meu, si adunati-ve in giurulu bisericeii vóstre strabune, tieneti legea stramosiloru vostri cu tóta tari'a si pietatea, si pentru ca se intiegeti acést'a, ridicati scólele vóstre, tieneti invetiatori buni filorlu vostri, trimiteti-ii regulatu si cu tóta placerea la scóla, si aduceti tóte sacrificiele posibile pentru buna crescerea loru, cà numai asia va fi binecuventarea lui Ddieu in casele, familiile si in intreprinderile vóstre. Cinstiti tóte legile, dar inchinati-ve numai la legea ce ati mostenitu dela parintii vostri. Iubiti pre Ddieu mai pre susu de tóte, si pre deaprópele vostru fora deosebire de limba si credintia. Cultivati dragostea intre voi, si in tóte relatiunile vóstre, si cu veri cine, cu care veniti in coatingere in interesulu vostru si in interesulu comunu alu patriei.

Dar fiindcá tóte lucrurile bune se facu numai cu ajutoriulu celui preainaltu, veniti se ne inchinámu si se cademu la Cristosu Ddieulu nostru, rugandu-lu pentru pacea nóstra, pentru pacea lumii, pentru inaltiatulu nostru Domnitoriu Imperatu si Rege Franciscu Iosifu I., si pentru buna rodirea pamentului, si pentru tóte câte ni sunt nóue ómeniloru de lipsa, de bine si de folosu. Aminu!

Sinodulu eparchiei Aradului.

Siedinti'a I.

s'a tienutu in duminéc'a Tomei la $\frac{20}{2}$ Apriliu 1875 in biseric'a catedrala din Aradu.

Nr. 1. Dupa solenitatea actului de instalare a Preasantiei Sale Domnului Episcopu Ioanu Metianu, si dupa serbarea santei liturgii, si in fine dupa chiamarea santului spiritu, Preasantia Sa presinta protocolulu consistoriului plenariu din Aradu de datulu 20 Apriliu 1875, prin care face cunoscutu, cumca Preasantia Sa prin mandatiulu metropolitanu Ioanu Hanni'a, pre bas'a diplomei imperatesei de datulu 23 Martiu 1875 st. n. Nr. 4071, si a gramatei metropolitane de datulu 30 Martiu 1875 Nr. 43 metr. — este introdusu in scaunulu episcopescu alu diecesei aradane, deci ca presiedintele ordinariu a sinodului eparchiale, rostesce urmatoriu lu cuventu de deschidere:

Domniloru Deputati!

Terminanduse actulu introducerii mele in scaunulu episcopescu de aici, si invocarea Duchului santu pentru ajutoriulu Domnului la lucrarile Sinodului nostru eparchialu, vinu a deschide domniloru deputati sesiunea acestui sinodu pe anulu curinte 1875.

Candu primadata amu fericirea a ocupá acestu locu onorificu, si candu consideru cà eu in prim'a linia din increderea DVóstra lu-ocupu, nu me potu retienea se nu dau viua espressiune simtiemintelorlu mele de recunoscintia pentru increderea de care m'ati invrednicitu. — Sciu Domniloru deputati, cà nu ve potu satisfac vorbele acolo unde se ceru fapte, dar daca veti binevoi a considerá, cà pentru fapte a lipsitu de totu timpulu fisicu, speru cà veti fi cu indulgentia, pana se am dorit'a ocasiune a justificá si prin fapte increderea ce ati pusu in mine.

Si pana atunci me simtiescu detoriu a ve face cu-

noscute momentele mai insemnate intrevenite in sinulu bisericeii nóstre dela Sinodulu ordinariu alu anului trecut 1874 pana astadi. — Parintele Archiepiscopulu si metropolitulu nostru Procopiu Ivacicoviciu abia dupa 10 luni ale archipastoriei sale de Archieppu si Metropolitu romanu, devenindu alesu de Archieppu si Metropolitu alu patriarchiei serbesci, in lun'a lui Septembrie 1874 abdiso la demnitatea de Archieppu si Metropolitu romanu, si trecu la patriarchi'a serbésca.

In urmarea acestei intemplari rare in biserica nóstra, devenindu vacantu scaunulu nostru archieppale—metropolitanu, membrii congresului nostru nationalu bis. ce togma in Octobre 1874 s'au alesu de nou, pentru o perioda nóua de 3 ani, intruniti si constituiti in congresu electoralu in diu'a de 21 Noembrie 1874 alese de Archieppu—Metropolitu, pre parintele episcopulu Aradului Mironu Romanulu, carele in urm'a préinaltei intariri in 15 Decembre 1874. fú introdusu cu solenitate in scaunulu Archieppale — Metropolitanu.

Prin inaintarea acést'a a parintelui episcopu alu Aradului Mironu Romanulu la demnitatea de Archieppu—Metropolitu, devenindu vacantu scaunulu eppescu alu Aradului,—sinodulu eparchialu intrunitu la $\frac{2}{14}$ Fauru 1875 in siedintia extraordinaria, anume pentru alegarea episcopulu diecesanu, — in diu'a de $\frac{3}{15}$ Februaru 1875 m'a invrednicitu pre mine de increderea sa, alegendume de episcopulu acestei diecese.

In aceeaconvingere, cà Domnulu a binevoitu ca sarcin'a acést'a grea se cada asupr'a mea, cà Domnulu a lucratu, si a miscatu inimile alegatoriloru spre mine: am primitu asupra-mi demnitatea acést'a, ca se facu voi'a Domnului si alegatoriloru mei. — Precumu sciti Domniloru Deputati! eu numai astadi incepu activitatea mea ca episcopu diecesanu, si asia dupa ce am rugatu pre celu atotu putinte se-mi intinda spriginulu si ajutoriulu seu celu tare, vinu a cere si spriginulu, ajutoriulu, si concursulu Domnielorlu Vóstra, la impreuna conlucrare in vi'a Domnului, la conlucrare fratiésca si in armonia, la renascerea si regenerarea nóstra bisericesca.

Nu este de lipsa se ve spunu câte si ce felu sunt trebuintiele si afacerile care reclama seriós'a nóstra atentiune, dar afiu de bine a intoná, cà este tempulu supremu si asi potea dice óra a 11 pentru a ne apucá seriosu de lucru in cerculu activitatii nóstre.

Din partea consistórieloru nóstre, de aici si Oradea-mare, s'au facutu mai multe propuneri salutarie, intre care mai vertosu asupra celei referitórie la reorganizarea instituteloru nóstre preparandiale si teologice, tragu deosebita atentiunea DVóstra, celelalte vinu in rendulu loru insirate in repórtele acelorlu consistórie, care tóte se supunu apretiarei DVóstra.

Premitiendu acestea, si recomandandume buonavointiei Domnielorlu Vóstre, sesiunea sinodului eparchialu ordinariu pentru anulu 1875 o dechiaru de deschisa.

Acést'a intre urari de „se traiésca,“ repetite mai de multe ori, se ié la placuta cunoscintia.

Nr. 2. Preasantia Sa Domnulu presiedinte provocandu pre notarii din anii trecuti sè-si ocupe locurile, presinta:

1. reportulu generalu alu consistoriului plenariu din Aradu,
2. reportulu generalu alu senatului episcopescu,
3. reportulu senatului de scóle, si
4. reportulu senatului strinsu bisericescu, despre activitatea loru in decursulu anului 1874.

Luandu-se spre scire se estradau respectiveloru comisiuni.

Nr. 3. Venindu la intrebare loculu si timpulu inceperii siedintiei prossime, se enuncia cà:

Siedintiele sinodului se vor tienea in sal'a consistoriului diecesanu, si cea prossima se va incepe mane la 9 ór-a. m.

Presiedinte

Ioanu Metianu m. p.

Episcopu.

Georgiu Feieru, m. p.

notariu.